

NIMNHAHMUNIL YET KAWIL WALILAL YEB' YILLAX ANMAH

CHEJAB' HUM YET NIMNHAHMUNIL 161-2020 SB'ISIL

Xe'q'aq', skab' skab'winaj tz'ayik junio yet hab'il 2020.

YA' AYIKOJ SSATOJ NIMNHAHMUNIL YET KAWIL WALILAL YEB' YILLAX ANMAH

HAXKAMI

Haka' yeyoj ssat te' Sxe'al Chejb'anile yet Xe'q'aq', chst'inhb'a ta hun-hun nimnhahmunil, ay hune' mak chkanoj ssatoj, ha' chmunlanhenoj tzet yetwanoj yuhni hun nhahmunil tu', ha' ch'ijb'anoj, ch'iq'noj stxolil tzet chq'anlax tet, yaq'noj yanhal b'oj spich'noj shunil tzet chloq'lax tet hun nhahmunil tu'. Te' chejab' hum yet Nimnhah yet Uhwab'al, chyala ta machnhetaj tzet ayayoj ssat te' Sxe'al chejb'anile yet Xe'q'aq' b'oj yaq'b'il chejab' hum ch'ek'oj ya' ayikoj ssatoj yiq'a', huntaq'an ti' smunil ya' la: yilni ta chiyj sb'ah shunil chejab' yetwanoj yuhni; yijb'ani b'oj yilni tzet chuh yijni sb'ah munil b'oj yaq'b'ilxa hej nhahmunil yet nimnhahmmunil b'ay ayikoj ssatoj, hakpaxtu' yilni yoknikoj smelyuhal, tzet yekoj munlawom b'oj tzet ay nhahmunil tu', ha'xinwal chuh yilni ta lemb'il b'oj k'ul chuh yijni sb'ah shunil chejab' hum yetwanoj smunlanheni, haka' yetij schejb'anil.

HAXKAMI

Ssat te' Chejab' yet kawil walilal, chyala ta Xe'q'aq', yuhnhe yijni sb'ah smunl yinh yilni skawil walil anmah b'oj yilni ta lahan yillax anmah, ay kolkeb'ahil b'oj ta yohtaj munlawom b'aq'inh chkolwahikoj yinh anmah, smunlanhe' yuh Nimnhahmunil yet Kawil walilal b'oj yaq'b'ilxa hej nhahmunil ay yul Xe'q'aq', yuhnhe chuh ssaylaxi tzet chuh spujb'alaxi, stanhelaxi, yanhtelaxi b'oj swatx'ikanh anmah hunekxa, b'oj yaq'b'ilxa tzet kaw yilal yehi, ha'xinwal ay skawil walil, chwax'ikanh anmah b'oj tzet ayikoj yul swi', hakpaxtu' tzet yehik'oj sxol anmah. Nimnhahmunil yet Kawil walilal ha' swi'al yekoj yuh stanhen skawil wallil anmah, yul sq'ab' ayikoj yilni tzet chuh yillaxoj anmah, yuh xin, ha' chwax'eni, chyamb'ani, cht'inhb'ani tzet chuh yillaxoj anmah, b'ojpax yul sq'ab' aykanoj yilni tzet wal yuten sb'ah b'oj yaq'b'ilxa nhahmunil ta ay hunuj yab'il chul sxol anmah, ha'xinwal chuh skollax sq'inal.

HAXKAMI

Yuh tzet yalni te' Chejab' hum ch'etk'ulnheni ta Chtanhelax nixhtej unin yeb' tzehtaj q'opohtaj, Xe'q'aq' yilal yuhni tzetla chyal hej te' chejab' hum, hej tzet cht'inhb'alaxi yuh heb' ya' t'inhb'awom munil, hej tzetet t'inhb'ab'il yuh anmah b'oj hej nhahmunil ch'ilni kuyum, yuhnhe stanhelax nixhtej unin b'oj tzehtaj q'opohtaj; yuh tu', yilal spujb'alax hun te' chejab' hum ti', iq'b'il ab'ix yuh sk'ulaloj tet anmah b'oj kaw yilal tet Xe'q'aq'.

YUH XIN

Yuhnhe yijni sb'ah tzet yetwanoj smunlanheni, haka' yeyoj ssat te' Sxe'al Chejb'anile yet Xe'q'aq', yinh 194 yixmab'anil, a) b'oj f) stz'ib'al; yinh 27 yixmab'anil te' Chilchejab' hum 114-97, a), d), f) b'oj m) stz'ib'al, yet Yulpopb'al, Chejab' yet nhahmunil Uhwab'al (Organismo Ejecutivo); yinh 4, 9 yixmab'anil, a) stz'ib'al b'oj 58 yixmab'anil te' Chilchejab' hum 90-97, Chejab' yet kawil

walilal b'oj 54 yixmab'anil te' Chilchejab' hum 27-2003, Chejab' hum ch'etk'ulnheni ta Chtanhelax nixhtej unin yeb' tzehtaj q'opohtaj, shunil te', pujb'ab'il yuh Yulpopb'al yet Xe'q'aq'.

XST'INHB'A:

Spujb'an te':

CHEJB'ANILE YIB'ANHILOJ TZET CHUH YILLAX SKAWIL WALIL TZEHTAJ Q'OPOHTAJ YUL HEJ NIMNHAH ANHTEB'AL

B'AB'EL MAJAN YILB'EH YEB' STIHB'ANIL

B'ab'el yimab'anil. Yilb'eh. Hune' chejab' hum ti' chyetk'ulnhe st'inhb'ani tzet wal yuten sb'ah hej nhahanhteb'al yuh yilni skawil walil tzehtaj q'opohtaj.

Skab' yixmab'anil. Sq'inal. Skachnab'alil sq'inal yillax maktaj nixhtej uninto, ha' mak wajlahunheb' hab'il yok hunlahunheb' x'ahaw b'oj b'alunheb' skab'winaj tz'ayik, ha' ti' sq'inal mak chuh yillax yullaj hej nimnhahanhteb'al.

Yox yixmab'anil. Yixmab'anil tzet chuh yillax anmah. Chchillaxayoj tet hej nhah anhteb'al ta hakti' chuh yillaxoj anmah la:

A). Shunil mak machto ch'apni yinh hujlahunheb' hab'il, lahwit'u', yilal yillaxna yul hej nhah anhteb'al, tom lemb'ilnhenahi, yuh skan yawub' yul nhah anhteb'al maka yuhnhe yillaxi tzet yehi (tzantik'a yixmab'anil ilb'al tz'ul b'ay chuh yillaxi (pediatría), yilal yillaxoj haka tzet chuh st'inhi b'et ti' la:

- a. **Lemb'ilnhenah yillax anmah:** shunil mak machto chtz'ajna hujlahunheb' hab'il ch'apni yul hej nhah anhteb'al yuh yillaxnahi, yilal yillaxoj yul ehob'al yet ilb'al tz'ul.
- b. **Skan yawub' yul nhah anhteb'al:** shunil mak machto chtz'ajna hujlahunheb' hab'il yilal skan yul hej nhah anhteb'al yuh haxkami tx'oj yehi, yilal skanoj yul ehob'al yet ilb'al tz'ul.
- c. **Ha'nhe yillax anmah ta tx'oj yehi mato machoj:** shunil mak machto chtz'ajna hujlahunheb' hab'il yilal yillax yul hunuj ilb'al yipsilnhe hunuj yab'il (especialidades), ch'alaxojtoj b'ay b'ab'el chuh yillaxnah yul ilb'al tz'ul, ch'illaxoj masantotik'a ch'apnoj stxolil yinh.
- d. **Yax ixal yeb' mak ayxa stz'ul:** shunil heb' ya' yax ix b'oj mak ayxa stz'ul machto chtz'ajna hujlahunheb' hab'il, yilal yalaxojtoj heb' ya' b'ay chpich'lax heb' ya' ix (gineco-obstetricia) yul nhah anhteb'al, yilal ta k'ul b'oj ta haka' yetwanoj yillax anmah haktu' yillaxoj hunq'ahan q'opoh tu'.

**SKAB' MAJAN
AB'IX YET SLAHWOB'AL**

Skanh yixmab'anil. Spujb'alohe. Hun chejab' hum ti', yilal yek'ojtoj b'oj spujb'alaxoj yinh hej ab'xub'al mayab', karipunah yeb' xinhkah.

Sho' yixmab'anil. B'aq'inh ch'ok yinh smunil. Hun chejab' hum ti', ch'ok yinh smunil yet ch'el hune' tz'ayik spujb'alah yinh te' *Diario de Centroamérica*.

AQ'LAXOJAB' OHTAJNHE'

DOCTORA MARÍA AMELIA FLORES GONZÁLEZ
MINISTRA DE SALUD PÚBLICA Y ASISTENCIA SOCIAL

(E-557-2020)-23-junio